

Allmänna helgdagar

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motioner som behandlas i betänkandet.

Motionsyrkandena rör frågor om veterandagen som allmän flaggdag, en riksflagga, flaggningstider, EU-flaggan, nationella symboler, allmänna helgdagar, en nationell frigörelsedag för homosexuella, en minnesdag tillägnad kommunismens offer, kebabpizzans dag och ett civilkuragepris.

Utskottet avstyrker efter förenklad beredning ett antal motionsyrkanden som rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet behandlat tidigare under valperioden. Dessa motionsyrkanden rör frågor om en båtflagga, minnet av Harry Nordlund, offentliga belöningssystem, en riksdagens hedersmedalj och Sveriges nationalsång.

I betänkandet finns fyra reservationer (M, SD, L, KD) och två särskilda yttranden (SD, L).

Behandlade förslag

Ett trettiotal motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2015/16 och 2016/17.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Utskottets överväganden.....	5
Veterandagen som allmän flaggdag.....	5
En riksflagga	9
Flaggningstider.....	10
EU-flaggan	12
Nationella symboler	14
Allmänna helgdagar	15
En nationell frigörelsedag för homosexuella.....	17
En minnesdag tillägnad kommunismens offer.....	19
Kebabpizzans dag.....	21
Ett civilkuragepris	22
Motioner som bereds förenklat.....	23
Reservationer	24
1. Veterandagen som allmän flaggdag, punkt 1 (M, SD, L, KD)	24
2. Nationella symboler, punkt 5 (SD).....	25
3. Allmänna helgdagar, punkt 6 (SD).....	25
4. En minnesdag tillägnad kommunismens offer, punkt 8 (SD)	26
Särskilda yttranden	27
1. Motioner som bereds förenklat, punkt 11 (SD)	27
2. Motioner som bereds förenklat, punkt 11 (L).....	27
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	28
Motioner från allmänna motionstiden 2015/16	28
Motioner från allmänna motionstiden 2016/17	29

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Veterandagen som allmän flaggdag

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:15 av Jonas Jacobsson Gjörtler (M),

2015/16:535 av Erik Andersson och Maria Malmer Stenergard (båda M),

2016/17:1285 av Jonas Jacobsson Gjörtler (M),

2016/17:1918 av Ulrika Karlsson i Uppsala (M),

2016/17:3204 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 12 och

2016/17:3289 av Andreas Norlén m.fl. (M).

Reservation 1 (M, SD, L, KD)

2. En riksfalga

Riksdagen avslår motion

2015/16:2622 av Mikael Jansson och Robert Stenkvisl (båda SD).

3. Flaggningstider

Riksdagen avslår motion

2016/17:2548 av Mikael Jansson och David Lång (båda SD) yrkande 2.

4. EU-falga

Riksdagen avslår motion

2016/17:2583 av Jeff Ahl (SD).

5. Nationella symboler

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:3113 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1 och

2016/17:2417 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1.

Reservation 2 (SD)

6. Allmänna helgdagar

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:1476 av Robert Hannah (FP),

2016/17:1828 av Robert Hannah m.fl. (L) och

2016/17:2932 av Fredrik Eriksson och Jonas Millard (båda SD) yrkande

5.

Reservation 3 (SD)

7. En nationell frigörelsedag för homosexuella

Riksdagen avslår motion

2015/16:1835 av Margareta Cederfelt (M).

8. En minnesdag tillägnad kommunismens offer

Riksdagen avslår motion

2016/17:45 av Björn Söder (SD).

Reservation 4 (SD)

9. Kebabpizzans dag

Riksdagen avslår motion

2016/17:339 av Robert Hannah (L).

10. Ett civilkuragepris

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:2817 av Markus Wiechel (SD) yrkande 2 och

2016/17:2261 av Markus Wiechel (SD) yrkande 2.

11. Motioner som bereds förenklad

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:109 av Edward Riedl (M),

2015/16:521 av Allan Widman (FP),

2015/16:1646 av Carina Herrstedt och Mattias Karlsson (båda SD),

2015/16:2062 av Björn Söder (SD),

2015/16:2503 av Annicka Engblom (M),

2015/16:3067 av Mikael Jansson (SD),

2015/16:3113 av Markus Wiechel (SD) yrkande 3,

2016/17:44 av Björn Söder och Kent Ekeröth (båda SD),

2016/17:1146 av Peter Jeppsson (S),

2016/17:1363 av Carina Herrstedt och Mattias Karlsson (båda SD),

2016/17:2417 av Markus Wiechel (SD) yrkande 3 och

2016/17:2932 av Fredrik Eriksson och Jonas Millard (båda SD) yrkande 15.

Stockholm den 28 februari 2017

På konstitutionsutskottets vägnar

Andreas Norlén

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Andreas Norlén (M), Björn von Sydow (S), Hans Ekström (S), Annicka Engblom (M), Veronica Lindholm (S), Maria Abrahamsson (M), Jonas Gunnarsson (S), Per-Ingvar Johnsson (C), Agneta Börjesson (MP), Emanuel Öz (S), Fredrik Eriksson (SD), Tina Acketoft (L), Mia Sydow Mölleby (V), Laila Naraghi (S), Lisbeth Sundén Andersson (M), Olle Felten (SD) och Sofia Modigh (KD).

Utskottets överväganden

Veterandagen som allmän flaggdag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår sex motionsyrkanden om att veterandagen ska bli allmän flaggdag.

Jämför reservation 1 (M, SD, L, KD).

Motionerna

I kommittémotion 2016/17:3289 av Andreas Norlén m.fl. (M) begärs att veterandagen den 29 maj ska bli allmän flaggdag. Motionärerna anför att den 29 maj högtidlighålls som veterandag inom Försvarsmakten sedan 2008. Veterandagen syftar till att hedra personal som deltar eller har deltagit i nationella eller internationella militära operationer och att högtidlighålla minnet av stupade och omkomna. De ceremonier som anordnas under veterandagen samordnas av Försvarsmakten, men ofta deltar representanter från statliga myndigheter, representanter för kungafamiljen och från Försvarsmaktens ideella samarbetsorganisationer. Vidare anför motionärerna att veterandagen har statsceremoniell status sedan 2011, vilket garanterar att den regelbundet firas på samma datum varje år. Att högtidlighålla den svenska veterandagen som allmän flaggdag skulle enligt motionärerna ge möjlighet för de svenskar som inte kan delta vid de officiella statsceremonierna att privat visa sin uppskattning för Sveriges militära veteraner. Det skulle också öka kunskapen om veteranernas viktiga insatser hos befolkningen i stort om den fanns med i almanackor och kalendrar som en särskild flaggdag och utgöra ett erkännande för veteranerna, att deras insatser är uppmärksammade och uppskattade och vara en påminnelse till andra om varför veteranerna är värda att hedra.

Även i kommittémotion 2016/17:3204 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 12 föreslås att veterandagen ska bli allmän flaggdag. Motionärerna anför att detta bör göras för att sprida medvetenhet och som erkännande för de insatser som Sveriges veteraner gjort för fred och säkerhet runt om i världen.

I motionerna 2015/16:15 och 2016/17:1285 av Jonas Jacobsson Gjörtler (M), 2015/16:535 av Erik Andersson och Maria Malmer Stenergard (båda M) och 2016/17:1918 av Ulrika Karlsson i Uppsala (M) begärs också att veterandagen ska bli allmän flaggdag.

Bakgrund

I proposition 1981/82:109 med förslag till ny lagstiftning om Sveriges riksvapen och Sveriges flagga framhölls att det då inte fanns några bindande föreskrifter om flaggning på bestämda dagar – fränsett på Försvarmaktens område.

Av propositionen framgår att riksdagen 1949 (rskr. 1949:248) hade anhängit om att Kungl. Maj:t skulle ombesörja en enhetlig ordning för rikets samtliga allmänna flaggdagar. År 1961 återkom riksdagen till Kungl. Maj:t med frågan om de allmänna flaggdagarna. I februari 1962 tillkallades en särskild sakkunnig att göra en utredning om rikets vapen och flagga. Utredaren avlämnade i maj 1966 betänkandet Rikets vapen och flagga (SOU 1966:62). I betänkandet föreslogs bl.a. en kungörelse om allmänna flaggdagar och annan officiell flaggning. Därefter upprättades i Justitiedepartementet promemorian Sveriges riksvapen och Sveriges flagga (Ds Ju 1981:4). Promemorian innehöll förslag till bl.a. en förordning om allmänna flaggdagar.

Vidare anfördes i propositionen att s.k. allmänna flaggdagar angetts i den vanliga almanackan sedan 1939. Denna förteckning över flaggdagar hade karaktären av inofficiell rekommendation och hade tillkommit på initiativ av Bestyrelsen för svenska flaggans dag.

För att det skulle bli möjligt att utan riksdagsbehandling ändra i förteckningen när förhållandena ändrades för de kungliga flaggdagarna rekommenderades i den promemoria som låg till grund för propositionen att de allmänna flaggdagarna skulle anges i en förordning. I propositionen angavs att de allmänna flaggdagarna skulle regleras i en förordning, om riksdagen biföll förslaget till en lag om Sveriges flagga.

När det gäller frågan om vilka dagar som borde tas upp som flaggdagar påpekades i promemorian som låg till grund för propositionen att flaggdagarna i princip hade varit oförändrade i drygt 40 år och att de således hade vuxit sig in i allmänhetens medvetande. Därför borde ingen uteslutas utan starka skäl. De dåvarande 15 flaggdagarna borde alltså behållas. Två nya flaggdagar föreslogs med hänsyn bl.a. till uttalanden från riksdagens sida. Det gällde dagen för riksdagsval och FN-dagen den 24 oktober.

I sitt betänkande KU 1981/82:26 tillstyrkte utskottet propositionen.

Gällande rätt

Förordningen (1982:270) om allmänna flaggdagar trädde i kraft den 1 januari 1983 och innehåller endast en förteckning över de allmänna flaggdagarna. Det finns 17 allmänna flaggdagar. Förordningen har aldrig ändrats.

Allmänna flaggdagar är enligt förordningen

- nyårsdagen
- den 28 januari: konungens namnsdag
- den 12 mars: kronprinsessans namnsdag
- påskdagen

- den 30 april: konungens födelsedag
- den första maj
- pingstdagen
- den 6 juni: Sveriges nationaldag och svenska flaggans dag
- midsommardagen
- den 14 juli: kronprinsessans födelsedag
- den 8 augusti: drottningens namnsdag
- dag för val i hela riket till riksdagen
- den 24 oktober: FN-dagen
- den 6 november: Gustav Adolfs-dagen
- den 10 december: Nobeldagen
- den 23 december: drottningens födelsedag
- juldagen.

Veteranutredningens slutbetänkande

Veteranutredningen överlämnade delbetänkandet Den svenska veteranpolitiken – Statligt bidrag till frivilliga organisationer som stödjer veteransoldater och anhöriga (SOU 2013:8) i februari 2013. I april 2014 överlämnade utredningen sitt slutbetänkande Svensk veteranpolitik – Ett ansvar för hela samhället (SOU 2014:27). I slutbetänkandet föreslog utredningen bl.a. att den 29 maj skulle bli allmän flaggdag och benämnas Sveriges Veterandag.

I försvarsutskottets betänkande 2015/16:FöU8 föreslogs ett tillkännagivande om att riksdagen skulle ställa sig bakom det som utskottet anförde om Veteranutredningens förslag och tillkännage detta för regeringen (reservation S, MP, V). Kammaren biföll utskottets förslag.

Försvarsutskottet anförde följande:

Utskottet vill betona vikten av att ge personal som tjänstgör i internationella operationer och deras anhöriga ett stöd som står i proportion till de risker och påfrestningar som de utsätts för. Detta förutsätter en sammanhållen veteranpolitik och ett kontinuerligt arbete för att förbättra situationen för såväl veteraner som deras anhöriga. Vissa steg har tagits för att stärka uppföljningsansvaret efter genomförd insats, t.ex. att ge anhöriga kontaktpersoner vid Försvarsmakten och att ge veteranerna det erkännande de förtjänar bl.a. genom inrättandet av en särskild veterandag. Utskottet kan konstatera att det pågår en beredning inom Regeringskansliet av Veteranutredningens förslag och menar att det nu är dags att ta nästa steg för att skapa ett sammanhållet stöd till dem som förtjänstfullt genomfört insatser i rikets tjänst och deras anhöriga. Utskottet anser därför att regeringen bör vidta de åtgärder som krävs för att konsolidera veteranpolitiken och ytterligare stärka stödet till veteranerna och deras anhöriga i linje med utredningens förslag.

Skriftlig fråga

Justitieminister Morgan Johansson svarade den 23 november 2016 på en skriftlig fråga (fr. 2016/17:325) om huruvida försvarsministern avsåg att ta

några initiativ för att göra veterandagen till allmän flaggdag. I svaret anförde justitieministern följande:

Annicka Engblom har frågat försvarsministern om han avser att vidta några initiativ för att göra veterandagen till allmän flaggdag. Frågan har överlämnats till mig.

Syftet med allmänna flaggdagar är att högtidlighålla företeelser med kopplingar till landets gemensamma historia eller som på något annat sätt är av särskilt stor betydelse för Sverige som nation. Det kan noteras att riksdagen vid flera tillfällen avslagit motioner om att göra veterandagen till allmän flaggdag. Veterandagen syftar till att hedra de viktiga insatser som veteraner har utträtt och det finns all anledning att på olika sätt uppmärksamma veteraner som fullgjort uppdrag för Sverige. Jag är dock inte beredd att ta initiativ till att göra veterandagen till allmän flaggdag.

Riksdagens frågestund

Vid riksdagens frågestund den 8 december 2016 svarade försvarsminister Peter Hultqvist på en fråga om huruvida han ämnade ta några initiativ till att göra den 29 maj till allmän flaggdag.

Han svarade (prot. 2016/17:42 anförande 108) följande:

Fru talman! Tack för frågan! Det ligger mycket allvar bakom detta. Många människor har gjort oerhört fina insatser i internationella missioner. Det tog också för lång tid innan man uppskattade dessa personer till fullo. Medaljeringar skedde långt efter det att missioner avslutats. Jag tycker att det var bra att man införde veterandagen den 29 maj, och jag tycker att det är viktigt att vara närvarande denna dag.

Jag har egentligen inte funderat och tagit ställning till frågan om flaggdag, men nu har den lyfts på ett påtagligt sätt här i kammaren. Jag ska utifrån mina möjligheter och positioner ta mig en ordentlig funderare på detta och får återkomma i ett annat sammanhang. Tack för förslaget och idén!

Vidare anförde försvarsministern (anförande 110):

Fru talman! Jag tänker inte gå händelserna i förväg. Jag tycker att idén är intressant och ska ta mig en allvarlig funderare på detta. Vi får återkomma i ärendet.

Tidigare behandling

I betänkande 2012/13:KU16 behandlade utskottet ett motionsyrkande om veterandagen som allmän flaggdag. Utskottet anförde att veteransoldatpolitiken på senare år hade getts stor uppmärksamhet inte minst genom att den 29 maj sedan 2012 är en statsceremoni. Inom Försvarsmakten finns en särskild veteranavdelning som är direkt rådgivande till överbefälhavaren och andra chefer i högkvarteret och som ansvarar för att samordna och ge stöd till veteraner, förbandschefer och ideella organisationer. På veterandagen firas alla Sveriges veteraner och deras anhöriga med en ceremoni vid Sjöhistoriska museet på Djurgården i Stockholm. Det gäller inte bara de militära utan även polisen, tullen, Kustbevakningen, Kriminalvården, Folke Bernadotteakademien och Sida m.fl. Även Försvarsmaktens ideella

samarbetsorganisationer Sveriges Veteranförbund Fredsbaskrarna, Svenska Soldathemsförbundet, Invidzonen och Sveriges Militära Kamratföreningars Riksförbund brukar delta i firandet. Utskottet konstaterade att det nya nationella veteranmonumentet skulle invigas den 29 maj 2013 i samband med firandet av veterandagen vid Sjöhistoriska museet i Stockholm. Utskottet ansåg i likhet med motionären att det fanns all anledning att uppmärksamma veteraner som fullgjort uppdrag för landet. Utskottet var dock inte berett att förorda förändringar av flaggdagarna så som de är reglerade i förordningen (1982:270) om allmänna flaggdagar och avstyrkte motionen.

Ett motionsyrkande om att veterandagen borde bli allmän flaggdag avstyrktes av utskottet i förenklad ordning i betänkande 2013/14:KU13.

I betänkande 2014/15:KU8 avstyrkte utskottet motionsyrkanden om veterandagen som allmän flaggdag. Utskottet ansåg att det finns all anledning att uppmärksamma veteraner som fullgjort uppdrag för landet, men var liksom tidigare inte berett att förorda förändringar av de allmänna flaggdagarna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller sina tidigare ställningstaganden och avstyrker motionsyrkandena.

En riksflagga

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att inrätta en riksflagga.

Motionen

I motion 2015/16:2622 av Mikael Jansson och Robert Stenkvist (båda SD) yrkas ett tillkännagivande till regeringen om en riksflagga. Motionärerna anför att det bör finnas en stor och högt upp vajande svensk flagga för att peka ut svenska rikets ceremoniella och administrativa centrum och för att stärka den svenska identiteten. Flaggan bör enligt motionärerna placeras i närheten av Rikspan mellan Kungliga slottet, riksdagen, Utrikesdepartementet och Försvarsdepartementet, t.ex. på Strömparterren. Benämningen på flaggan bör vara riksflaggan, och flaggan bör bevakas av högvakten. Höjden på flaggstången bör enligt motionärerna vara slottets höjd över Rikspan gånger 1,3 och flaggans längd som brukligt 25 procent av flaggstångens höjd.

Tidigare behandling

Utskottet behandlade i betänkande 1999/2000:KU18 motioner om flaggning. När det gällde frågan om huruvida den svenska flaggan skulle placeras mer

centralt i riksdagens plenisal, t.ex. i anslutning till talarstolen, ansåg utskottet att det fick ankomma på talmannen att besluta om utsmyckningen av plenisalen och om flaggningen i och i anslutning till Riksdagshuset.

Också i betänkande 2000/01:KU15 ansåg utskottet när det gäller flaggning i och i anslutning till riksdagens byggnader att sådana frågor lämpligast behandlas av talmannen, t.ex. i samråd med riksdagsstyrelsen.

Frågan behandlades också i betänkande 2001/02:KU9 och betänkande 2002/03:KU19. Utskottet vidhöll sin tidigare bedömning och avstyrkte därför motionsyrkandena.

Utskottet har vid flera tillfällen ansett att frågor om flaggning vid de statliga myndigheterna och institutionerna borde avgöras av myndigheterna och institutionerna själva (bet. 1999/2000:KU18, bet. 2000/01:KU15, bet. 2006/07:KU12, bet. 2010/11:KU25 och bet. 2014/15:KU8).

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser inte att riksdagen behöver ta något initiativ för att inrätta en riksflygga. Motionsyrkandet avstyrks därför.

Flaggningstider

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att införa regler för flaggningstider.

Motionen

I motion 2016/17:2548 av Mikael Jansson och David Lång (båda SD) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att det i lagen (1982:269) om Sveriges flagga ska införas regler för flaggningstider och ceremonier kring flaggningen. Motionärerna anför att det redan finns regler för detta även om de inte är fastställda i lag.

Bakgrund

Frågor om författningsreglering

I lagen om Sveriges flagga regleras bl.a. svenska flaggans utseende. I lagen finns inga bestämmelser om tiden för flaggans hissande och halande eller ceremoniel kring flaggning. Inte heller i den tidigare lagen (1906:55 s. 1) angående rikets flagga fanns det någon sådan reglering.

I februari 1962 tillsattes en sakkunnig för att utreda frågor om rikets vapen och flagga. I ett betänkande 1966 (SOU 1966:62 Rikets vapen och flagga) föreslog den sakkunnige att tiden för flaggans hissande och halande skulle

anges i författning. Förslaget innebar att flaggan skulle hissas under månaderna mars–oktober kl. 8 och under månaderna november–februari kl. 9 samt halas vid solens nedgång, dock senast kl. 21.

I en senare promemoria upprättad inom Justitiedepartementet (Ds Ju 1981:4) anfördes att tjänstereglementet för Försvarsmakten angav tider för flaggans hissande och halande. Samma ordning angavs i almanackorna och i de rekommendationer för flaggning som Bestyrelsen för svenska flaggans dag har gett ut. Vidare anfördes i promemorian att det naturligtvis var önskvärt att de traditioner som hade bildats så långt möjligt iaktas både vid offentlig och vid enskild flaggning. Mot tanken på att utfärda föreskrifter om saken i författning syntes dock kunna åberopas att man med sådana skulle riskera att i onödan hämma framför allt den enskilda flaggningen, som det enligt promemorian var angeläget att uppmuntra. I promemorian anfördes vidare att det med hänsyn till detta och då det inte torde ha lett till några olägenheter att tiderna för flaggans hissande och halande inte var författningsreglerade förordades att det inte skulle utfärdas föreskrifter om dessa.

I proposition 1981/82:109 med förslag till ny lagstiftning om Sveriges riksvapen och Sveriges flagga anfördes att Stiftelsen Svenska Flaggan särskilt framhållit önskemålet att man inte genom onödig formalism hämmar enskild flaggning och resande av flaggstänger. Det föredragande statsrådet anslöt sig till bedömningen att det inte borde införas författningsregler om tider för hissande och halande av flaggan.

I sitt betänkande KU 1981/82:26 tillstyrkte utskottet propositionen.

Bestämmelser för Försvarsmakten

Försvarsmaktens föreskrifter om flaggning (FFS 1999:4) gäller för Försvarsmakten, Fortifikationsverket, Försvarets materielverk, Förvarshögskolan, Försvarets radioanstalt och Statens försvarshistoriska museer. I 7 § anges att vid högsta beredskap ska örlogsflagga vara hissad hela dygnet. Av 8 § framgår att örlogsflagga som förs på fartyg under gång ska vara hissad hela dygnet. Detta gäller dock inte ubåt i undervattensläge. I övriga fall gäller enligt 9 § att under tiden den 1 mars t.o.m. den 31 oktober ska flaggan hissas kl. 8 och halas vid solens nedgång, dock senast kl. 21.00. Under tiden den 1 november t.o.m. den sista dagen i februari ska flaggan hissas kl. 9 och halas ned vid solens nedgång. Norr om polcirkeln ska, under den period då solen inte visar sig över horisonten, flaggan hissas kl. 9 och halas kl. 12.

Rekommendationer för flaggning

Stiftelsen Sveriges Nationaldag¹ har publicerat rekommendationer för flaggning. Enligt rekommendationerna hissas flaggan kl. 8 den 1 mars till 31

¹ Stiftelsens uppdrag är att främja intresset och respekten för nationaldagen och den svenska flaggan. Huvudmän för stiftelsen är rikets 21 landshövdingar. Huvudmännen tillsätter stiftelsens styrelse. Riksdagens talman är stiftelsens ordförande.

oktober. Den 1 november till 28 (29) februari hissas flaggan kl. 9. Under hela året ska flaggan halas vid solens nedgång, dock senast kl. 21.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att det finns regler för flaggningstider som gäller Försvarsmakten och andra militära myndigheter och att det finns rekommendationer för vilka tider flaggan i övrigt bör vara hissad. Utskottet anser inte att det finns något behov för riksdagen att ta initiativ till en ytterligare reglering av flaggningstiderna, och avstyrker motionsyrkandet.

EU-flaggan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att EU-flaggan inte ska vara upphängd eller hissad inom riksdagens eller svenska myndigheters fastigheter annat än vid särskilda tillfällen.

Motionen

I motion 2016/17:2583 av Jeff Ahl (SD) föreslås att EU-flaggan inte ska vara hissad eller upphängd inom riksdagens eller svenska myndigheters fastigheter annat än vid särskilda tillfällen. Motionären anför att EU inte är någon statsbildning utan en internationell organisation. Det är enligt motionären lika orimligt att EU:s flagga ständigt är hissad utanför riksdagen som om FN:s flagga vore det.

Bakgrund

Sverige är medlem i EU sedan 1995, och sedan 2011 anges i regeringsformen (1 kap. 10 §) att Sverige är medlem i EU.

Tidigare behandling

Utskottet behandlade i betänkande 1999/2000:KU18 ett motionsyrkande om ökad användning av Europaflaggan och EU-symbolen i offentliga sammanhang. När det gäller användningen av EU-flaggan konstaterade utskottet att det inte finns några särskilda EU-regler och inte heller några nationella regler. Utskottet ville i sammanhanget framhålla att statliga myndigheter och institutioner utanför Försvarsmakten för närvarande inte har någon plikt att flagga med svenska flaggan. Varje civil myndighet får själv utifrån praktiska överväganden och andra överväganden avgöra i vilken utsträckning seden att flagga på de allmänna flaggdagarna lämpligen kan upprätthållas (se prop. 1981/82:109 s. 12). Enligt utskottet borde flaggningen

på statliga byggnader även i fortsättningen avgöras av de statliga myndigheterna och institutionerna själva, och motionsyrkandet avstyrktes.

Våren 2001 behandlade utskottet (bet. 2000/01:KU15) ett motionsyrkande om att det vore naturligt att staten föregick med ett gott exempel och lät berörda myndigheter flagga på offentliga byggnader med både den svenska flaggan och Europaflaggan. Utskottet vidhöll sitt tidigare ställningstagande om att flaggning på statliga byggnader även i fortsättningen borde avgöras av de statliga myndigheterna och institutionerna själva. I betänkande 2005/06:KU24 behandlades ett motionsyrkande om användning av EU-flaggan vid offentliga byggnader i förenklad ordning och avstyrktes.

Våren 2007 behandlades ett motsvarande yrkande, och utskottet vidhöll sina tidigare ställningstaganden (bet. 2006/07:KU12). I betänkandena 2008/09:KU13 och 2009/10:KU31 behandlades och avstyrktes i förenklad ordning motionsyrkanden om användning av EU-flaggan vid statliga offentliga byggnader. I betänkande 2010/11:KU25 avstyrktes också ett motionsyrkande om att EU-flaggan borde användas tillsammans med den svenska flaggan i offentliga sammanhang, exempelvis vid statliga organisationer, myndigheter och bolag. Utskottet anförde att det liksom tidigare ansåg att frågor om flaggning vid de statliga myndigheterna och institutionerna även fortsättningsvis borde avgöras av myndigheterna och institutionerna själva och att det inte borde regleras på vilket sätt statliga bolag ska flagga. I betänkande 2012/13:KU16 avstyrktes i förenklad ordning motionsyrkanden om EU-flaggan på statliga offentliga byggnader. I betänkande 2014/15:KU8 avstyrkte utskottet ett motionsyrkande om EU-flaggan vid offentliga byggnader och ansåg liksom tidigare att frågor om flaggning vid de statliga myndigheterna och institutionerna även i fortsättningen borde avgöras av myndigheterna och institutionerna själva.

Utskottet har också vid flera tillfällen behandlat motionsyrkanden om en EU-flagga i riksdagens plenisal. Utskottet avstyrkte i betänkande 1999/2000:KU18 bl.a. en motion om att placera en EU-flagga i plenisalen. Utskottet ansåg att det fick ankomma på talmannen att besluta om utsmyckningen av plenisalen och om flaggningen i och i anslutning till Riksdagshuset. Också i betänkande 2000/01:KU15 ansåg utskottet när det gäller flaggning i och i anslutning till riksdagens byggnader att sådana frågor lämpligast behandlas av talmannen, t.ex. i samråd med riksdagsstyrelsen. Frågan om viss flaggning i plenisalen behandlades också hösten 2001 i betänkande 2001/02:KU9, våren 2003 i betänkande 2002/03:KU19, hösten 2003 i betänkande 2003/04:KU5 och våren 2006 i förenklad ordning i betänkande 2005/06:KU21. Utskottet vidhöll sina tidigare bedömningar och avstyrkte därför motionsyrkandena. Även i betänkande 2006/07:KU4 avstyrkte utskottet motionsyrkanden om en EU-flagga i plenisalen och vidhöll sina tidigare ställningstaganden.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser liksom tidigare att frågan om vilken flaggning som ska ske vid riksdagen eller statliga myndigheter bör avgöras av talmannen, t.ex. i samråd med riksdagsstyrelsen, respektive av myndigheterna själva. Motionsyrkandet avstyrks därför.

Nationella symboler

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår två motionsyrkanden om att stärka den svenska nationalkänslan genom en större exponering av nationalsymboler.

Jämför reservation 2 (SD).

Motionerna

Markus Wiechel (SD) begär i motion 2015/16:3113 yrkande 1 och i motion 2016/17:2417 yrkande 1 att regeringen tar fram förslag på åtgärder för att stärka den svenska nationalkänslan genom en större exponering av nationalsymboler i officiella sammanhang. I motionerna anförts att i Sverige har den ökade internationaliseringen medfört att nationella särdrag och symboler har hamnat utanför fokus. Detta är ganska unikt i ett globalt perspektiv. När presidenten i USA eller drottningen i Storbritannien uttalar sig i tv finns ofta en flagga eller en nationalsymbol med.

Bakgrund

I Nationalencyklopedin anges att en rikssymbol är ett lands flagga och riksvapen samt sådana ”höghetstecken” som används jämte eller i stället för flaggor eller vapen, i Sverige t.ex. riksregalierna samt tre kronor och möjligen även andra beståndsdelar av riksvapnet.

Enligt 1 § lagen (1982:268) om Sveriges riksvapen har Sverige två riksvapen, stora riksvapnet, som också är statschefens personliga vapen, och lilla riksvapnet. Riksvapnen används som symboler för den svenska staten. Stora riksvapnet bör endast när det finns särskilda skäl användas av andra än statschefen, riksdagen, regeringen, departementen, utrikesrepresentationen och försvarsmakten. Statschefen kan ge andra medlemmar av det kungliga huset tillåtelse att som personligt vapen bruka stora riksvapnet med de ändringar och tillägg som statschefen bestämmer.

I 6 § 1 förordningen (2007:824) med instruktion för Kammarkollegiet anges att myndigheten ska ansvara för att på en plats som regeringen godkänner, under fyra olika lås, förvara och vårda rikets regalier och dyrbarheter enligt särskilda förteckningar. Rikets regalier är statlig egendom och består av rikssvärden, kungakronan, spiran, äpplet och nyckeln. Kammarkollegiet måste ge tillstånd till att föremål tas ur skattkammaren vid

Stockholms slott för att användas vid exempelvis en kunglig ceremoni. I samband med t.ex. trontillträden och kyrkliga ceremonier inom kungahuset, som vigslar, begravningar och dop, placeras regalierna på hyenden på speciella regaliebord för att markera aktens betydelse.

Som framgår ovan finns regler om den svenska flaggan i lagen om Sveriges flagga, och rekommendationer om flaggning lämnas av Stiftelsen Sveriges Nationaldag.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser inte att det finns skäl för riksdagen att ta något initiativ för att stärka den svenska nationalkänslan genom en större exponering av nationalsymboler. Motionsyrkandena avstyrks därför.

Allmänna helgdagar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att första maj bör ersättas som allmän helgdag av en annan dag.

Jämför reservation 3 (SD).

Motionerna

I motion 2015/16:1476 av Robert Hannah (FP) och i motion 2016/17:1828 av Robert Hannah m.fl. (L) föreslås att det fria ordets dag den 2 december ersätter första maj som allmän helgdag. I motionerna anförs att det den 2 december 2016 var 250 år sedan den första svenska tryckfrihetsförordningen sjuöattes. Tryckfrihetsförordningen var den första i sitt slag i världen, och låg till grund för att den svenska demokratin kunde utvecklas och att vår yttrande- och pressfrihet i dag är en av världens mest skyddade och välfungerande. Vidare anförs att den 2 december bör bli en allmän helgdag för att fira demokratin och uppmärksamma att folk än i dag sitter i fängelse och torteras för sin vilja att uttrycka sina åsikter. I motionerna anförs också att det inte bör finnas fler allmänna helgdagar än i dag, och därför bör den nya helgdagen ersätta första maj som allmän helgdag. Vidare anförs i motionerna att tanken med första maj är god, och har vissa likheter med en fria ordets dag. Första maj är dock enligt motionerna för politiserad, och det fria ordets dag skulle i större utsträckning uppmärksamma demokrati och yttrandefrihet.

I kommittémotion 2016/17:2932 av Fredrik Eriksson och Jonas Millard (båda SD) yrkande 5 föreslås att första maj inte längre ska vara allmän helgdag utan ersättas med en annan dag. En sådan dag kan enligt motionärerna vara t.ex. annandag pingst, Engelbrektsdagen eller någon liknande dag med motsvarande koppling till det svenska arvet.

Bakgrund

Lagen om allmänna helgdagar

I 1 § lagen (1989:253) om allmänna helgdagar anges att med allmän helgdag avses i lag eller annan författning söndagar, däribland påskdagen och pingstdagen, nyårsdagen, trettondedag jul, första maj, juldagen och annandag jul, även när de inte infaller på en söndag, långfredagen, annandag påsk, Kristi himmelsfärdsdag, nationaldagen, midsommardagen och alla helgons dag.

Nationaldagen blev allmän helgdag 2005 (prop. 2004/05:23). Förslaget skulle finansieras genom att en annan helgdag togs bort, och regeringen föreslog att annandag pingst skulle upphöra att vara allmän helgdag. I övervägandena i propositionen om vilken helgdag som borde tas bort när nationaldagen blev helgdag anförde regeringen bl.a. att första maj i kombination med valborgsmässöfirandet hade utvecklats till en stor och folklig helg. Första maj hade firats som en icke-kyrklig folkfest sedan medeltiden. Första maj var dessutom en helgdag i många länder. Sammantaget borde därför enligt regeringen första maj vara kvar som allmän helgdag. I betänkande 2004/05:KU6 anslöt sig konstitutionsutskottet till regeringens bedömning.

Tryckfrihetsförordningen

År 1766, när Sverige och Finland var ett rike, antog riksdagen den första tryckfrihetsförordningen. Förordningen utfärdades den 2 december 1766.

Den 2 december 2016 högtidlighöll riksdagen tryckfrihetsförordningens 250-årsjubileum med ett seminarium om tryckfrihet och offentlighet i Sverige och Finland. Riksdagen har även tagit fram en jubileumsskrift – Fritt ord 250 år – där svenska och finländska författare beskriver tryckfrihetsförordningens historiska bakgrund samt de tryckfrihetsrättsliga principernas utveckling och betydelse för kulturliv och publicistik.

Tidigare behandling

Våren 2010 avstyrkte utskottet en motion (bet. 2009/10:KU31 s. 6) om att avskaffa första maj som helgdag. I sitt ställningstagande påtalade utskottet att första maj länge har varit en allmän helgdag i Sverige, liksom i många andra länder. Utskottet anförde vidare att i samband med att nationaldagen blev allmän helgdag övervägdes vilken annan helgdag som borde upphöra för att finansiera reformen och att övervägandena ledde till att annandag pingst skulle upphöra att vara allmän helgdag. Utskottet ansåg att antalet helgdagar inte borde ändras och var inte berett att förorda att någon gällande helgdag skulle tas bort alternativt att någon ny helgdag skulle införas.

Våren 2013 vidhöll utskottet sin tidigare inställning och avstyrkte en motion om att avskaffa första maj som helgdag (bet. 2012/13:KU16 s. 20).

Även våren 2014 behandlade utskottet en motion om att avskaffa första maj som helgdag (bet. 2013/14:KU13). Utskottet avstyrkte då motionen i förenklad ordning med hänvisning till betänkande 2012/13:KU16.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser liksom tidigare att antalet helgdagar inte bör ändras och är inte berett att förorda att någon gällande helgdag tas bort eller att någon ny helgdag införs. Motionsyrkandena avstyrks.

En nationell frigörelsedag för homosexuella

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om en nationell frigörelsedag för homosexuella.

Motionen

I motion 2015/16:1835 av Margareta Cederfelt (M) föreslås att man inrättar en nationell frigörelsedag för homosexuella. Motionären anför att i Sverige är en av de viktigaste händelserna i hbtq-historien ockupationen av Socialstyrelsens trappa under frigörelseveckan 1979. Detta ledde fram till att sjukdomsklassificeringen av homosexualitet togs bort. Det vore enligt motionären rimligt att införa en frigörelsedag den 29 augusti för att minnas ockupationen av Socialstyrelsens trappa – en dag i åminnelse av de historiska segrar som homosexuella firat och till minne av de rättigheter som homosexuella länge förvägrades. På en nationell frigörelsedag skulle allmänheten kunna uppmärksamma hbtq-frågor lite extra i vardagen.

Bakgrund

Minnesdagar

Allmänna helgdagar är reglerade i lagen (1989:253) om allmänna helgdagar. I förordningen om allmänna flaggdagar förtecknas de allmänna flaggdagarna. I övrigt regleras inte särskilda minnesdagar i lagar eller förordningar.

Andra dagar förutom allmänna flaggdagar och kyrkliga högtidsdagar som har getts särskild beteckning i svenska almanackor är bl.a. internationella kvinnodagen den 8 mars, Europadagen den 9 maj och internationella barndagen den 2 oktober. Forum för levande historia har regeringens uppdrag att främja högtidlighållandet av Förintelsens dag den 27 januari.

Budgetpropositionen för 2017

I budgetpropositionen för 2017 (prop. 2016/17:1 utg.omr. 13 s. 50) anför regeringen att den har fortsatt arbetet för att stärka hbtq-personers rättigheter utifrån den nationella strategin för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck. De strategiska myndigheterna – Diskrimineringsombudsmannen, Socialstyrelsen, Folkhälsomyndigheten, Statens kulturråd (Kulturrådet) och Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor (MUCF) – har genomfört en rad olika åtgärder. De olika åtgärderna har enligt propositionen bl.a. resulterat i att kunskapen om hbtq-personers situation och levnadsvillkor har ökat, i synnerhet när det gäller utsatthet och ohälsa. Frågor som rör hbtq-personers situation har även fått ökad synlighet inom myndigheternas olika verksamhetsområden.

Vidare anfördes i propositionen att det avsattes sammantaget ca 11 miljoner kronor för att stärka hbtq-personers lika rättigheter och möjligheter. MUCF tilldelades 1,6 miljoner kronor för att genomföra insatser för en öppen och inkluderande miljö i skolan för unga hbtq-personer, och 2 miljoner kronor tilldelades Socialstyrelsen för att finansiera insatser enligt förordningen (2014:1542) om statsbidrag till kommuner och landsting för att öka kunskapen om homosexuellas, bisexuellas och transpersoners situation. Vidare tilldelades Kulturrådet medel för en konferens om hur hbtq-frågorna kan synliggöras inom kulturområdet. Sammantaget har enligt propositionen de avsatta medlen bl.a. resulterat i ett ökat antal projekt, utbildningar och konferenser som bedöms ha bidragit till en ökad kunskap om hbtq-personers situation och därigenom även till arbetet mot diskriminering, homofobi och transfobi.

Vidare anfördes i propositionen att hbtq-personers lika rättigheter och möjligheter under 2015 behandlades inom ramen för Europeiska kommissionens högnivågrupp om icke-diskriminering, jämlikhet och mångfald. I detta sammanhang presenterade även Europeiska kommissionen en åtgärdslista för att främja hbtq-personers rättigheter, vilket är ett välkommet första steg mot det samlade grepp kring hbtq-personers rättigheter i EU som Sverige tillsammans med andra medlemsländer i EU länge efterfrågat.

Utskottets ställningstagande

Utskottet, som noterar och välkomnar att arbete pågår för att stärka hbtq-personers situation, anser inte att det finns skäl för riksdagen att ta ett initiativ till en frigörelsedag för homosexuella. Utskottet avstyrker motionsyrkandet.

En minnesdag tillägnad kommunismens offer

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om en minnesdag tillägnad kommunismens offer.

Jämför reservation 4 (SD).

Motionen

I motion 2016/17:45 av Björn Söder (SD) föreslås att det införs en svensk minnesdag tillägnad kommunismens offer. Motionären anför att sedan 1999 är den 27 januari en svensk nationell minnesdag för Förintelsens offer, och 2005 deklarerade FN denna dag som internationell minnesdag. Vidare anför i motionen att det inte bara är nationalsocialismen som skördat miljontals människoliv; en annan socialistisk ideologi som orsakat miljontals offer är kommunismen. Motionären anför också att trots att kommunismen skördat fler människoliv än nationalsocialismen har detta fått avsevärt mindre uppmärksamhet, och de som fallit offer för denna ideologi har inte hedrats på samma sätt. Det har enligt motionären visat sig att svenska ungdomars kunskaper om kommunismens, till skillnad från nationalsocialismens, illgärningar är mycket bristfälliga.

Bakgrund

Forum för levande historia

Forum för levande historia har enligt förordningen (2007:1197) med instruktion för Forum för levande historia till uppgift att vara ett nationellt forum som ska främja arbete med demokrati, tolerans och mänskliga rättigheter med utgångspunkt i Förintelsen. Myndigheten har särskilt till uppgift att informera om Förintelsen och kommunismens brott mot mänskligheten. Myndigheten ska sträva efter att stärka människors vilja att aktivt verka för alla människors lika värde. Myndigheten ska bl.a. bedriva utåtriktad verksamhet med inriktning på kunskap, kultur och utbildning. Verksamheten ska bedrivas i nära kontakt med pågående forskning, andra kultur- och utbildningsinstitutioner samt myndigheter, organisationer och föreningar vars verksamhet rör liknande frågor.

Skriftliga frågor

Den 25 november 2015 svarade utrikesminister Margot Wallström på en skriftlig fråga om kommunismens brott i Europa (fr. 2015/16:314). I frågan anges att Estlands regering har tagit ett initiativ till en internationell tribunal och europeisk utredning om kommunistregimernas brott i Europa fram till murens fall.

I svaret anförde utrikesministern följande:

Kommunistiska regimers brott ligger inte långt bak i tiden och människor kan fortfarande berätta om straffarbete till döds, massvält, tortyr, deportationer, massövervakning och andra övergrepp. Vi har alla ett stort ansvar att detta inte glöms bort, eller ännu värre, någonsin upprepas. Vi kan redan nu se tendenser i vårt närområde att förtränga, förvanska och lägga tillräta historien för att passa nutida auktoritära agenda, eller helt enkelt för att slippa ansvar.

Jag håller därför med Birgitta Ohlsson om att dessa frågor bör uppmärksammas. En förfrågan om svenskt stöd till det estniska initiativet har inkommit till Regeringskansliet och är för närvarande under beredning inom Justitiedepartementet. Vidare välkomnar vi alltid fri forskning, utbildning och minneshållande och jag hoppas och tror att svenska forskare och institutioner – om de får frågan – vill hjälpa till att sprida ytterligare ljus över denna mörka tid.

Samtidigt vill jag passa på att nämna några ytterligare saker, utöver de som nämns av Birgitta Ohlsson, som vi själva gör eller kommer göra för att minnas kommunistiska regimers brott, dess konsekvenser och offer.

Forum för levande historia arbetar med informationsmaterial som rör brott mot mänskligheten under kommunistiska regimer. Forumet har bland annat producerat filmen ”Från dröm till terror” med unikt historiskt material och vittnesmål, samt en faktaskrift med fördjupande genomgångar av de grävsta brotten som begicks i Sovjet, Kina och Kambodja. Nästa år kommer Forum att spela in ett vittnesmål med Joachim Seltman där han berättar om sina dramatiska flyktförsök från Östtyskland. Resultatet kommer att göras tillgängligt för svenska skolan.

Även Utrikesdepartementet arbetar aktivt med att påminna om kommunistiska regimers brott. Under Organisationens för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) senaste implementeringsmöte om den mänskliga dimensionen i Warszawa organiserade Sverige en välbesökt paneldiskussion med bland annat den ryska ideella organisationen Memorial om historia och mänskliga rättigheter. Många viktiga saker sades om de fruktansvärda brott som skett i Europa, de försök som görs att relativisera eller trivialisera dessa brott, samt vad stater och organisationer kan göra för att motverka sådana försök och förhindra att historien upprepas.

Den 19 november 2014 svarade kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke på en skriftlig fråga om vilka initiativ hon som demokratiminister med ansvar för mänskliga rättigheter i Sverige tänkte ta för att uppmärksamma kommunismens offer (fr. 2014/15:69). I svaret anförde Alice Bah Kuhnke följande:

Forum för levande historia bedriver utåtriktad verksamhet med inriktning på kunskap, kultur och fortbildning. Myndigheten har till uppgift att främja arbete med demokrati, tolerans och mänskliga rättigheter med utgångspunkt i Förintelsen. Myndigheten har till särskild uppgift att informera om Förintelsen och kommunismens brott mot mänskligheten.

Forum för levande historia har som ambition att skapa verktyg som hjälper lärare i deras arbete kring demokrati och mänskliga rättigheter och som kan inspirera elever till att vilja lära sig mer, men också till reflektion över eget ansvar och agerande. Det pedagogiska materialet om kommunistiska regimers brott mot mänskligheten finns för flera fördjupningsnivåer och är anpassat till olika lärostilar. Ett exempel är ”Från dröm till terror – en film om kommunistiska regimers brott mot mänskligheten”.

Uppdraget till Forum för levande historia att ta fram ett digitalt metodmaterial med utgångspunkt i vittnesmål från Förintelsen, kommunismens brott och andra brott mot mänskligheten fortsätter under 2014 med att det framtagna materialet sprids och kommer till användning inom grund- och gymnasieskolan.

Inom ramen för uppdraget arbetar nu myndigheten vidare med att utbilda ett nätverk av svenska skolambassadörer för EU. Syftet är att förmedla kunskap om och intresse för Europas historia av brott mot mänskligheten som ett sätt att stärka förståelsen för värdet av demokratin.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att det får ankomma på Forum för levande historia eller andra berörda institutioner att avgöra hur man ska informera och påminna om kommunismens brott mot mänskligheten. Utskottet avstyrker motionsyrkandet.

Kebabpizzans dag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om kebabpizzans dag.

Motionen

I motion 2016/17:339 av Robert Hannah (L) föreslås att den 1 januari utnämns till kebabpizzans dag. Motionären anför att det i Sverige i dag finns många temadagar, t.ex. för kanelbullar, semlor, lussekatter, kräftor och surströmming. Samtliga dessa markerar och uppmärksammar svenska mattraditioner. Vidare anför motionären att många av dessa mattraditioner har kommit till Sverige från utlandet. Detsamma gäller pizzor som kom till Sverige sent på 1960-talet och spred sig över hela landet på 1970-talet. I motionen anför också att det på senare år blivit en tradition för många svenskar att äta pizza på nyårsdagen. Enligt motionären är kebabpizzan den lysande stjärnan bland alla pizzor och den överlägset mest beställda pizzen på svenska pizzerior. Vidare anför motionären att kebabpizzan har blivit en viktig del av den svenska matkulturen och förtjänar att uppmärksammas, särskilt i dessa tider när svenskar med utländsk bakgrund pekats ut som ansvariga för allt negativt i samhället av främlingsfientliga krafter. Därför bör enligt motionären kebabpizzans status i svensk mattradition bekräftas genom att den 1 januari utnämns till kebabpizzans dag.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att det inte finns något skäl för riksdagen att ta initiativ till kebabpizzans dag och avstyrker därför motionsyrkandet.

Ett civilkuragepris

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår två motionsyrkanden om att inrätta ett civilkuragepris.

Motionerna

Markus Wiechel (SD) föreslår i motion 2015/16:2817 yrkande 2 och motion 2016/17:2261 yrkande 2 att det införs ett årligt civilkuragepris. Motionären anför att det enligt svensk lag i dag inte finns någon skyldighet att hjälpa personer som befinner sig i nöd. Vidare anför motionären att det allra viktigaste för att få mer civilkurage i samhället är att fokusera på vad vi har för ansvar för varandra. Man bör uppmärksamma och uppmuntra alla de goda exempel som finns på människor som gör saker för andra eller som hjälpt en människa i nöd. I motionen anføres också att flera kommuner har infört ett civilkuragepris för invånare som genom civilkurage utmärkt sig på ett föredömligt sätt. Det är enligt motionären ett enkelt sätt att visa uppskattning och kan vara mycket betydelsefullt för enskilda individer.

Bakgrund

Handlingspliktutredningen lämnade i mars 2011 betänkandet Allmän skyldighet att hjälpa nödställda? (SOU 2011:16). Utredaren avråder från att införa en straffsanktionerad allmän skyldighet att bistå nödställda personer, dvs. vad som även brukar benämnas en civilkuragelag. I enlighet med sitt uppdrag presenterar utredaren ändå en teknisk modell till en sådan lagstiftning. Utredaren har inte funnit något behov av att i övrigt förtydliga, utvidga, på annat sätt ändra eller samla gällande bestämmelser eller införa nya sådana om skyldighet att agera vid farliga situationer.

I betänkandet anføres att svensk rätt inte statuerar en allmänt gällande plikt att bistå den som befinner sig i fysisk fara eller som löper risk att få sin egendom skadad. Underlåtenhet att hjälpa en nödställd person är alltså straffsanktionerad endast när så är särskilt föreskrivet eller följer av allmänna rättsprinciper. I alla andra fall är underlåtenheten straffri, således oavsett om underlåtenheten från moralisk synpunkt ter sig lika eller nästan lika straffvärd som ett aktivt orsakande av skadan.

Vissa kommuner och organisationer delar ut olika former av civilkuragepriser.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser inte att det finns anledning för riksdagen att ta något initiativ till att inrätta ett civilkuragepris och avstyrker motionsyrkandena.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om en båtflagga, minnet av Harry Nordlund, offentliga belöningssystem, en riksdagens hedersmedalj och Sveriges nationalsång.

Jämför särskilda yttrandena 1 (SD) och 2 (L).

I betänkandet behandlas motionsförslag som rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet tidigare behandlat under valperioden. Detta har gjorts i betänkande 2014/15:KU8. Riksdagen har i enlighet med utskottets förslag avslagit motionsyrkandena. Utskottet vidhåller sina tidigare ställningstaganden och avstyrker motionerna 2015/16:109 (M), 2015/16:521 (FP), 2015/16:1646 (SD), 2015/16:2062 (SD), 2015/16:2503 (M), 2015/16:3067 (SD), 2015/16:3113 (SD) yrkande 3, 2016/17:44 (SD), 2016/17:1146 (S), 2016/17:1363 (SD), 2016/17:2417 (SD) yrkande 3 och 2016/17:2932 (SD) yrkande 15.

Reservationer

1. **Veterandagen som allmän flaggdag, punkt 1 (M, SD, L, KD)**

av Andreas Norlén (M), Annicka Engblom (M), Maria Abrahamsson (M), Fredrik Eriksson (SD), Tina Acketoft (L), Lisbeth Sundén Andersson (M), Olle Felten (SD) och Sofia Modigh (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:15 av Jonas Jacobsson Gjörtler (M),

2015/16:535 av Erik Andersson och Maria Malmer Stenergard (båda M),

2016/17:1285 av Jonas Jacobsson Gjörtler (M),

2016/17:1918 av Ulrika Karlsson i Uppsala (M),

2016/17:3204 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 12 och

2016/17:3289 av Andreas Norlén m.fl. (M).

Ställningstagande

Sedan 2008 högtidlighålls den 29 maj som veterandag inom Försvarmakten. Veterandagen syftar till att hedra personal som deltar eller har deltagit i nationella eller internationella militära operationer och att högtidlighålla minnet av stupade och omkomna. Till högtidlighållandet inbjuds Sveriges samtliga veteraner och deras anhöriga, inte bara de militära utan även polisen, tullen, Kustbevakningen, Kriminalvården och andra myndigheter. Sedan 2011 har veterandagen statsceremoniell status, vilket garanterar att den regelbundet firas på samma datum varje år. De ceremonier som anordnas under veterandagen samordnas av Försvarmakten, men ofta deltar representanter från andra statliga myndigheter, representanter för kungafamiljen och från Försvarmaktens ideella samarbetsorganisationer.

Sveriges försvarsmakt är ställd under stor förändring och det blir allt fler svenskar som är att betrakta som veteraner såväl från den militära verksamheten i Sverige som från internationella insatser runt omkring i vår omvärld. I många av de länder som högtidlighåller veterandagen är den även en allmän flaggdag.

Att högtidlighålla den svenska veterandagen också som allmän flaggdag skulle enligt vår mening ge möjlighet för de svenskar som inte kan delta vid de officiella statsceremonierna att privat visa sin uppskattning för Sveriges militära veteraner. Det skulle också öka kunskapen om veteranernas viktiga insatser hos befolkningen i stort om den fanns med i almanackor och kalendrar

som en särskild flaggdag och utgöra ett erkännande för veteranerna, att deras insatser är uppmärksammade och uppskattade och vara en påminnelse till oss andra om varför de är värda att hedra.

Vi anser därför att regeringen bör utreda möjligheten att göra veterandagen den 29 maj till allmän flaggdag.

2. Nationella symboler, punkt 5 (SD)

av Fredrik Eriksson (SD) och Olle Felten (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:3113 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1 och

2016/17:2417 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1.

Ställningstagande

Svenskarna har på olika sätt lyckats skapa sig ett varumärke internationellt och Sverige förknippas ofta med kvalitet, mänskliga rättigheter och ingenjörskunskap. Flera tongivande personer från Sverige har deltagit i internationella fredssamtal och diskussioner om en lösning av konflikter. I en alltmer globaliserad värld lär inte de internationella kontakterna minska.

I Sverige har dock den ökade internationaliseringen medfört att nationella symboler har hamnat utanför fokus. Det är ganska unikt i ett globalt perspektiv. När t.ex. USA:s president talar i tv finns ofta en nationalsymbol – den amerikanska flaggan – framför eller bakom podiet.

För att underlätta för företrädare för Sverige att representera landet behöver man enligt vår mening stärka den nationella förankringen och medborgarnas nationalkänsla. Regeringen bör därför ta fram förslag för att öka nationalkänslan genom en större exponering av nationalsymboler i officiella sammanhang.

3. Allmänna helgdagar, punkt 6 (SD)

av Fredrik Eriksson (SD) och Olle Felten (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:2932 av Fredrik Eriksson och Jonas Millard (båda SD) yrkande 5 och
bifaller delvis motionerna
2015/16:1476 av Robert Hannah (FP) och
2016/17:1828 av Robert Hannah m.fl. (L).

Ställningstagande

Vi anser att regeringen bör utreda möjligheten att avskaffa första maj som allmän helgdag och i stället ersätta den med en ny allmän helgdag, t.ex. annandag pingst, Engelbrektsdagen eller någon liknande dag med anknytning till det svenska arvet.

4. En minnesdag tillägnad kommunismens offer, punkt 8 (SD)

av Fredrik Eriksson (SD) och Olle Felten (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:45 av Björn Söder (SD).

Ställningstagande

Sedan 1999 är den 27 januari en svensk nationell minnesdag för Förintelsens offer, och 2005 deklarerade FN denna dag som internationell minnesdag. Det är inte bara nationalsocialismen som skördat miljontals människoliv; en annan socialistisk ideologi som orsakat miljontals offer är kommunismen. Trots att kommunismen skördat fler människoliv än nationalsocialismen har detta fått avsevärt mindre uppmärksamhet, och de som fallit offer för denna ideologi har inte hedrats på samma sätt. Det har också visat sig att svenska ungdomars kunskaper om kommunismens, till skillnad från nationalsocialismens, illgärningar är mycket bristfälliga. Mot denna bakgrund anser vi att regeringen bör utreda möjligheten att införa en svensk minnesdag tillägnad kommunismens offer.

Särskilda yttranden

1. Motioner som bereds förenklat, punkt 11 (SD)

Fredrik Eriksson (SD) och Olle Felten (SD) anför:

Utskottet har efter förenklad motionsberedning avstyrkt vissa motionsförslag. Vi hänvisar när det gäller offentliga belöningssystem och Sveriges nationalsång till våra ställningstaganden i motsvarande frågor i betänkande 2014/15:KU8. Vi vidhåller dessa synpunkter men avstår från att på nytt ge uttryck för en avvikande mening i en reservation.

2. Motioner som bereds förenklat, punkt 11 (L)

Tina Acketoft (L) anför:

Utskottet har efter förenklad motionsberedning avstyrkt vissa motionsförslag. Jag hänvisar när det gäller en riksdagens hedersmedalj till ställningstagandet från ledamoten från Liberalerna i motsvarande fråga i betänkande 2014/15:KU8. Jag vidhåller dessa synpunkter men avstår från att på nytt ge uttryck för en avvikande mening i en reservation.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2015/16

2015/16:15 av Jonas Jacobsson Gjörtlér (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra veterandagen den 29 maj till allmän flaggdag och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:109 av Edward Riedl (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en översyn av lagen om Sveriges flagga i syfte att ge möjlighet till en svensk båtflagga och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:521 av Allan Widman (FP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om inrättande av en ”riksdagens hedersmedalj för internationell insats” att tilldelas den som vid en internationell insats med fara för eget liv gjort en särskilt berömlig gärning, och riksdagen tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

2015/16:535 av Erik Andersson och Maria Malmer Stenergard (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra veterandagen till allmän flaggdag i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1476 av Robert Hannah (FP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det fria ordets dag den 2 december ersätter första maj som helgdag och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1646 av Carina Herrstedt och Mattias Karlsson (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge ”Du gamla, du fria” officiell status som Sveriges nationalsång och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1835 av Margareta Cederfelt (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta en nationell frigörelsedag för homosexuella och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2062 av Björn Söder (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återinföra det kungliga ordensväsendet och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2503 av Annicka Engblom (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning angående ett modernt offentligt belöningssystem som bl.a. innebär att svenska medborgare kan belönas på samma sätt som utländska medborgare, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2622 av Mikael Jansson och Robert Stenkvist (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en riksflagga och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2817 av Markus Wiechel (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett årligt civilkuragepris och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:3067 av Mikael Jansson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder för belöning av bl.a. förtroendevalda och en utredning av hithörande frågor och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:3113 av Markus Wiechel (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka den svenska nationalkänslan och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Sveriges nationalsång och tillkännager detta för regeringen.

Motioner från allmänna motionstiden 2016/17

2016/17:44 av Björn Söder och Kent Ekeröth (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återinföra det kungliga ordensväsendet och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:45 av Björn Söder (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en svensk minnesdag tillägnad kommunismens offer bör införas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:339 av Robert Hannah (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att utnämna den 1 januari till kebabpizzans dag och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1146 av Peter Jeppsson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att hedra minnet av Harry Nordlund och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1285 av Jonas Jacobsson Gjörtler (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra veterandagen den 29 maj till allmän flaggdag och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1363 av Carina Herrstedt och Mattias Karlsson (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Du gamla, du fria officiell status som Sveriges nationalsång och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1828 av Robert Hannah m.fl. (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det fria ordets dag den 2 december bör ersätta första maj som helgdag och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1918 av Ulrika Karlsson i Uppsala (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra veterandagen till allmän flaggdag i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2261 av Markus Wiechel (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett årligt civilkuragepris och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2417 av Markus Wiechel (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka den svenska nationalkänslan och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Sveriges nationalsång och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2548 av Mikael Jansson och David Lång (båda SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fastställa regler för ceremoniel och flaggtider och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2583 av Jeff Ahl (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU-flaggan inte ska vara hissad eller upphängd inom riksdagens och svenska myndigheters fastigheter annat än vid särskilda tillfällen och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2932 av Fredrik Eriksson och Jonas Millard (båda SD):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att slopa första maj som helgdag och ersätta denna med en annan dag, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återinföra det svenska ordensväsendet och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3204 av Hans Wallmark m.fl. (M):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att veterandagen införs som allmän flaggdag och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3289 av Andreas Norlén m.fl. (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra veterandagen till allmän flaggdag och tillkännager detta för regeringen.